

DEKRA Certification Group

Gevoel van veiligheid & licht: kun je dat ook meten?

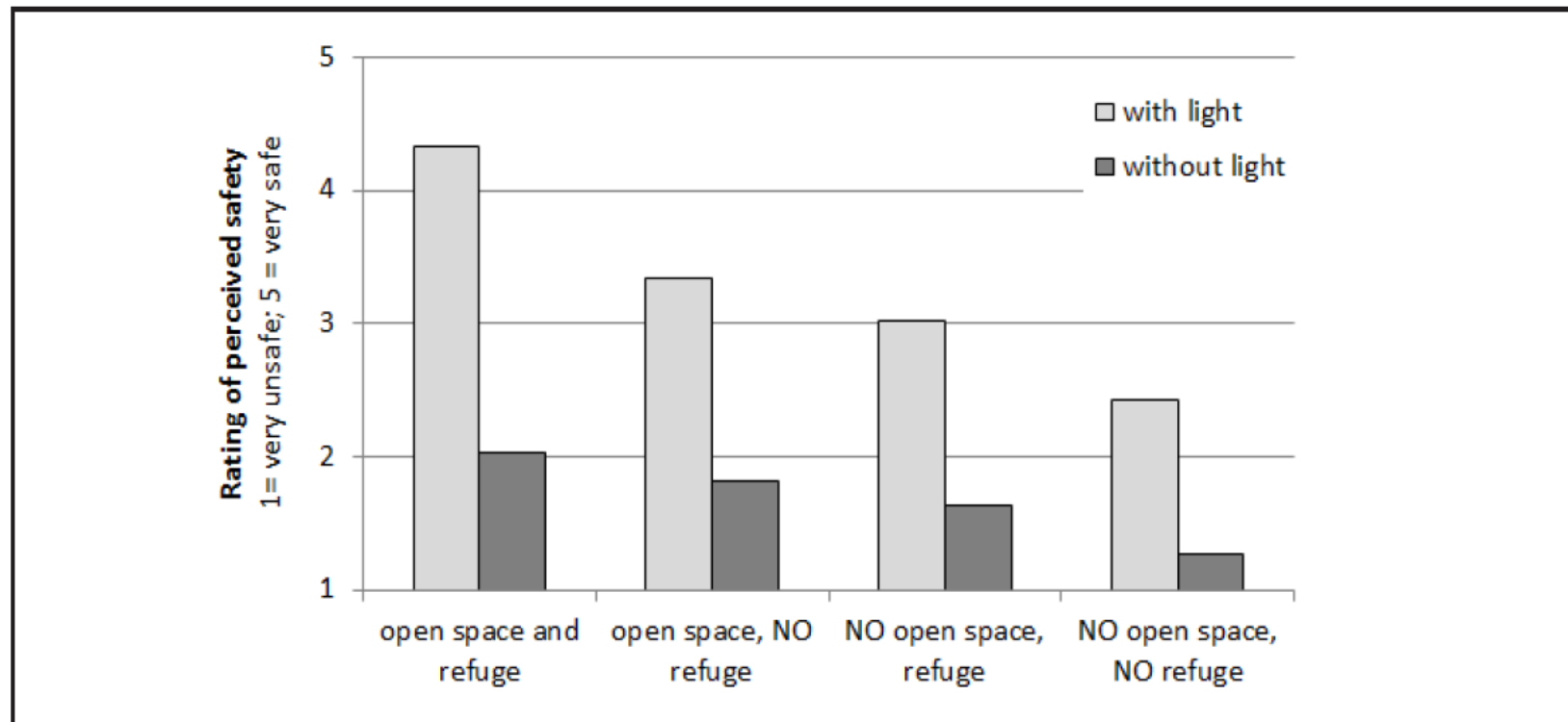
Gevoel van veiligheid & licht: kun je dat ook meten?

Inhoud

- Onderzoeken uit de literatuur
- Meetbare eigenschappen van verlichting
- Purkinje-effect

- Conclusie

Gevoel van veiligheid & licht: kun je dat ook meten?

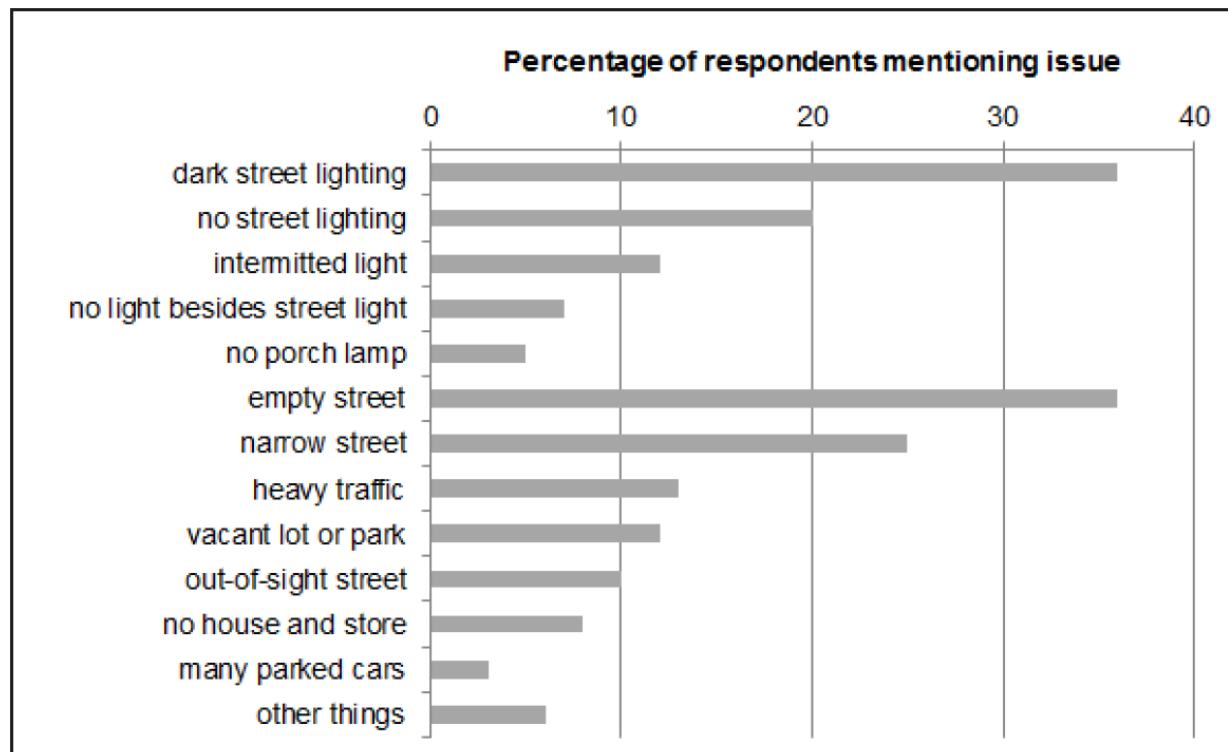
Onderzoek aanwezigheid van licht en gevoel van veiligheid

Onderzoek door Loewen et al (1993)

Gevoel van veiligheid & licht: kun je dat ook meten?

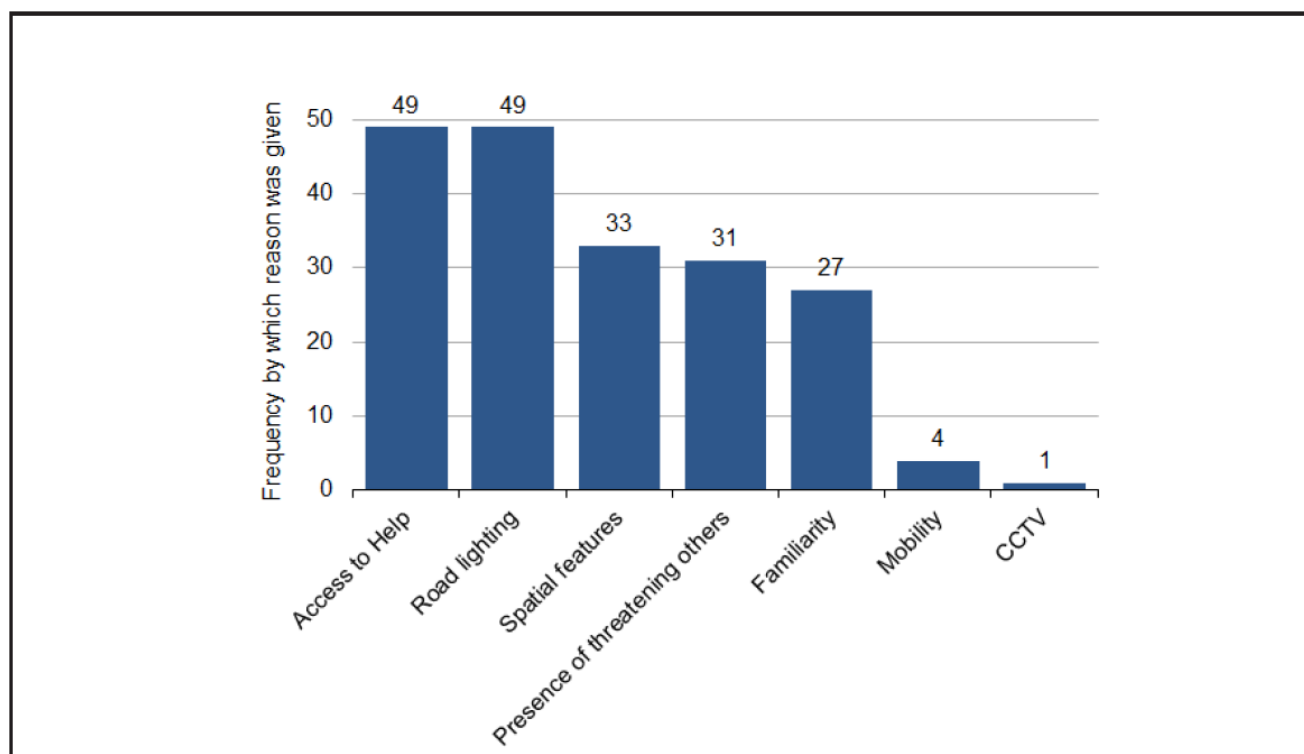
Onderzoek gevoel van veiligheid op straat

Onderzoek door Okuda et al (2007)

Gevoel van veiligheid & licht: kun je dat ook meten?

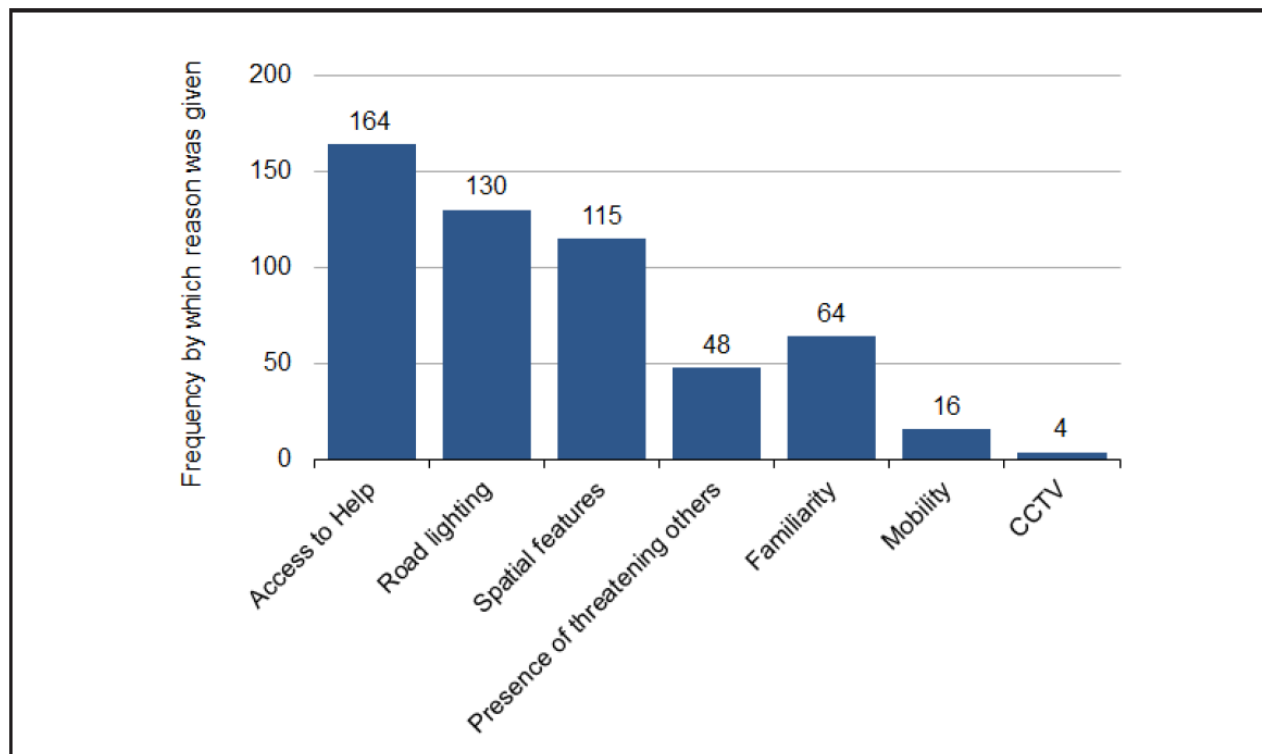
Onderzoek gevoel van veiligheid op straat zonder visuele stimuli

Onderzoek door Fotios et al.

Gevoel van veiligheid & licht: kun je dat ook meten?

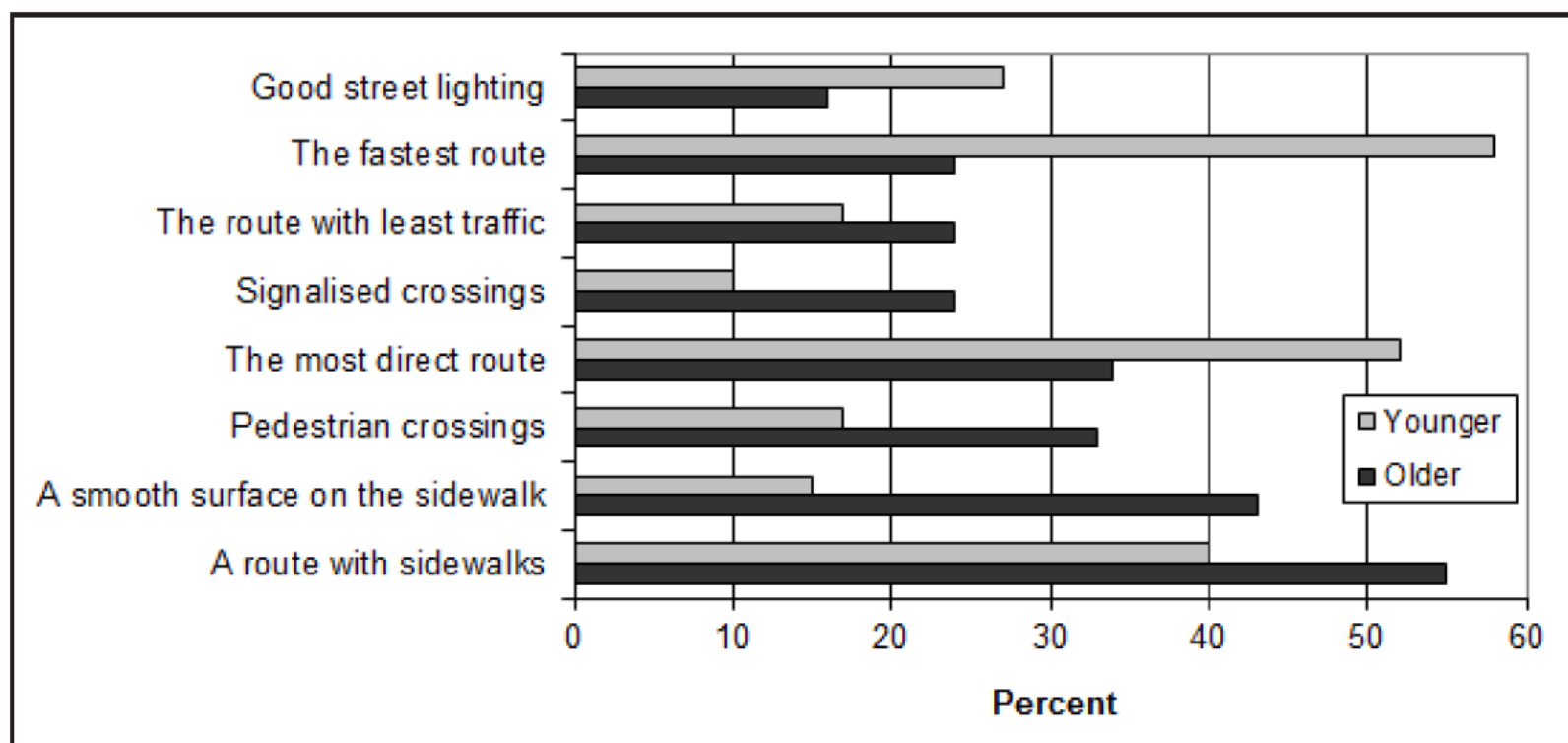
Onderzoek gevoel van veiligheid op straat met visuele stimuli

Onderzoek door Fotios et al.

Gevoel van veiligheid & licht: kun je dat ook meten?

Onderzoek gedrag van mensen, motivatie achter een wandeling

Onderzoek door Bernhoft en Carstensen (2008)

Gevoel van veiligheid & licht: kun je dat ook meten?

Conclusie verschillende onderzoeken uit de literatuur

- De literatuur laat zien dat openbare verlichting belangrijk is.
- Maar is dit te kwantificeren?

Gevoel van veiligheid & licht: kun je dat ook meten?

Verlichtingseigenschappen

- Eigenschappen die gevoel van veiligheid kunnen vergroten of verkleinen
  - Uniformiteit
  - Afstand van lichtbron
  - Grootte van lichtbron
  - Schaduwwerking
  - Positief/negatief contrast
- Lichtmetingen met luxmeter of luminantiemeter.
- Prestatie-metingen en -eisen voor wegverlichting worden beschreven in NEN-EN 13201

Gevoel van veiligheid & licht: kun je dat ook meten?

Glare/Verblinding

- Veroorzaakt door hoge luminanties van de lichtbron bij een lage achtergrondluminantie, kan gevoel van veiligheid negatief beïnvloeden.
- Glare kan worden gekwantificeerd met een Glare index of UGR waarde

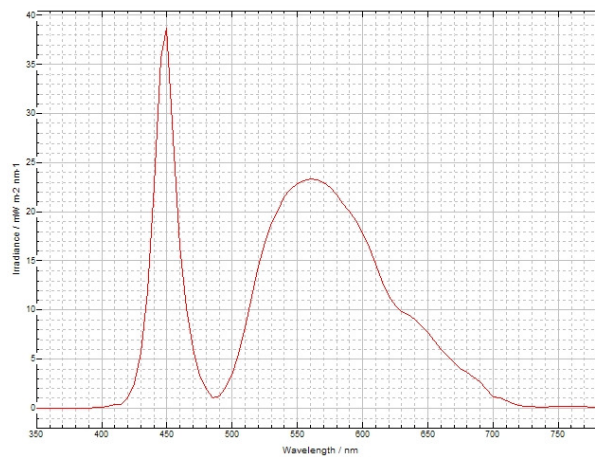
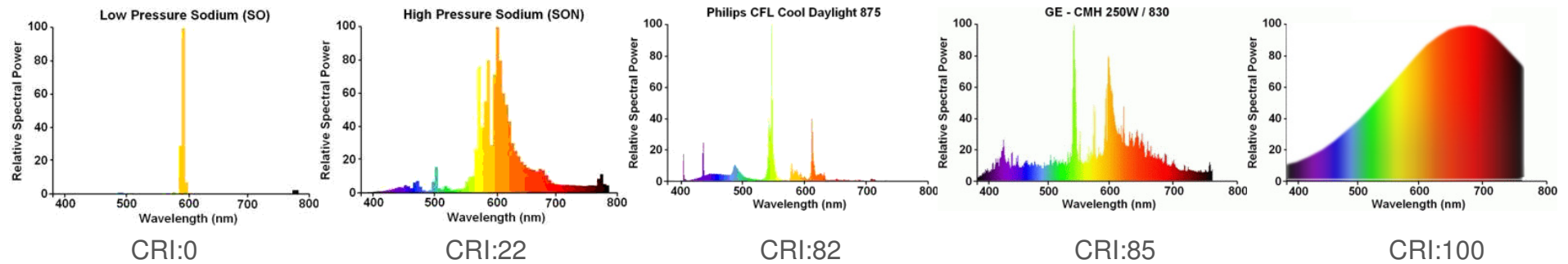

glare index is $I \times A^{-0,5}$, unit cd/m

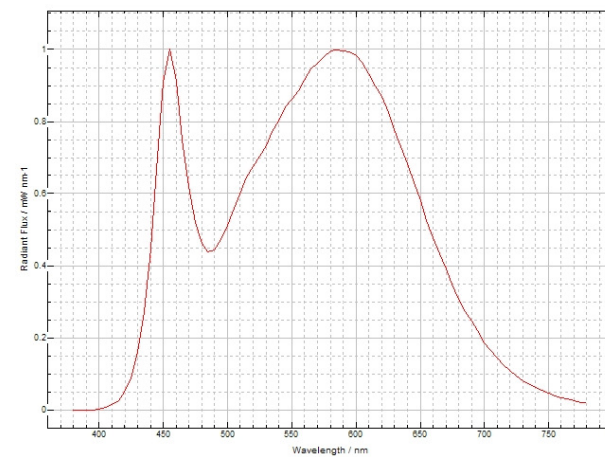
$$UGR = 8 \log \left[\frac{0.25}{L_b} * \sum \frac{L^2 \omega}{\rho^2} \right]$$

Gevoel van veiligheid & licht: kun je dat ook meten?

Kleurweergave

CRI:62

CRI:84

Gevoel van veiligheid & licht: kun je dat ook meten?

Kleurweergave

- Gevoel van veiligheid kan vergroot worden door lichtbronnen te gebruiken met een hoge kleurweergave.

Gevoel van veiligheid & licht: kun je dat ook meten?

Onderzoek Impressie van licht en gevoel van veiligheid

- Men gaf de voorkeur aan warm witte lichtbronnen met een hoge kleurweergave index.
- Koud-witte lichtbronnen werden niet aangenaam ervaren.
- De kleurweergave van SON-lampen was slecht.

Conniasselle et al (2013)

Gevoel van veiligheid & licht: kun je dat ook meten?

Onderzoek Impressie van licht en gevoel van veiligheid

- Verlichting met behulp van witte verlichting kan 20% tot 40% gedimd worden ten opzichte van de SON-verlichting om hetzelfde gevoel van verlichting te krijgen.
- In termen van helderheid werd de voorkeur gegeven aan koud wit licht, echter werd dit als minder aangenaam ervaren.

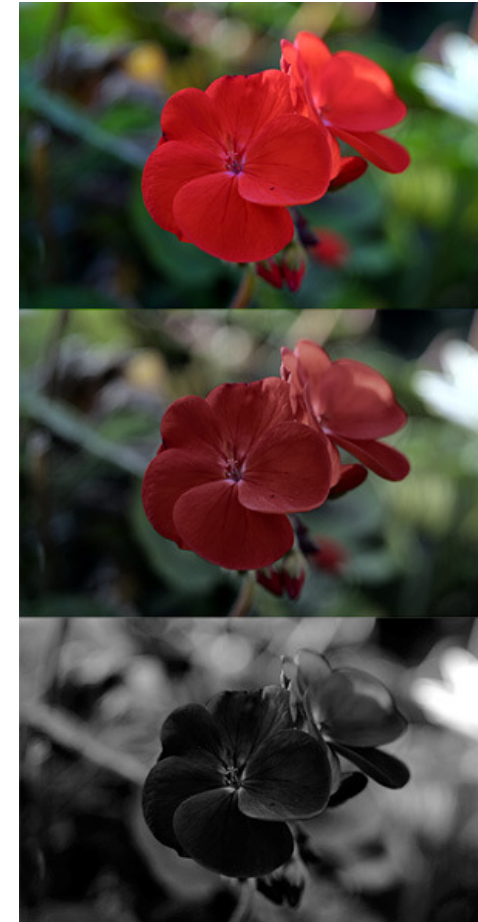

Conniasselle et al (2013)

Gevoel van veiligheid & licht: kun je dat ook meten?

Purkinje-effect

- Het verschijnsel dat de maximale lichtgevoeligheid van het menselijk oog bij lage verlichtingssterkte naar de blauwe kant van het spectrum verschuift.

Gevoel van veiligheid & licht: kun je dat ook meten?

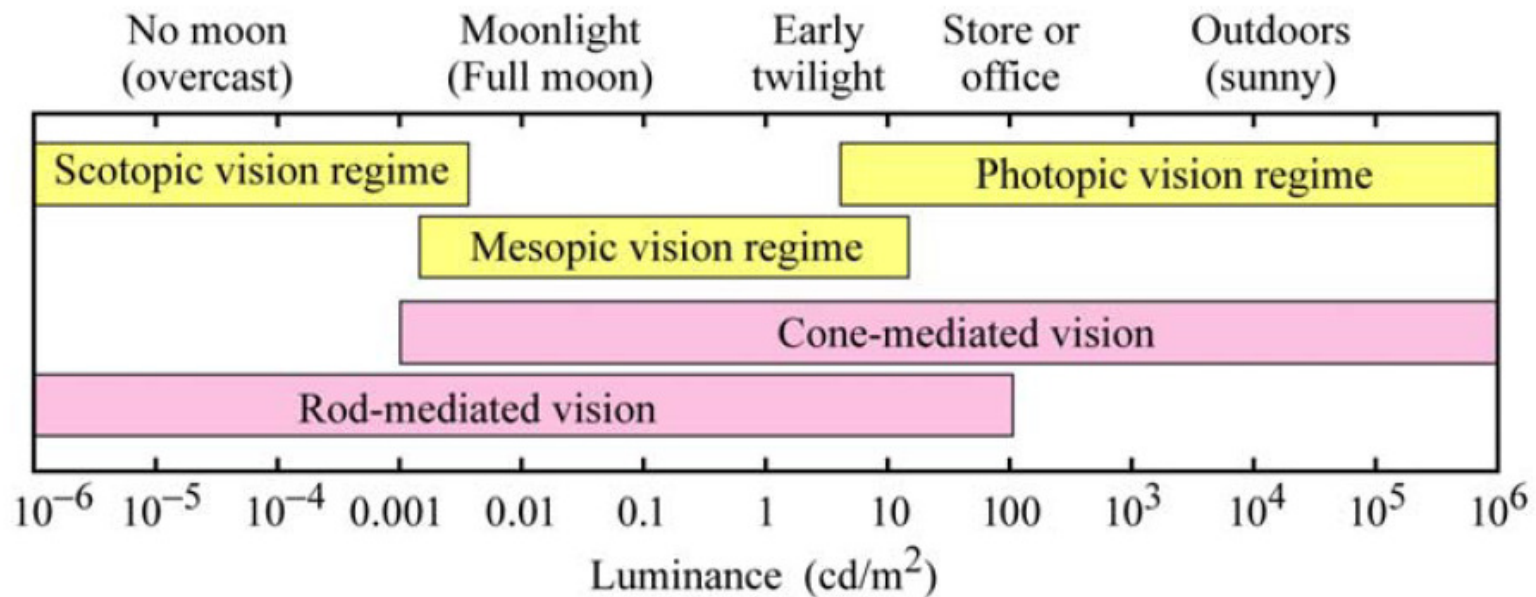
Purkinje-effect

- Het verschijnsel dat de maximale lichtgevoeligheid van het menselijk oog bij lage verlichtingssterkte naar de blauwe kant van het spectrum verschuift.

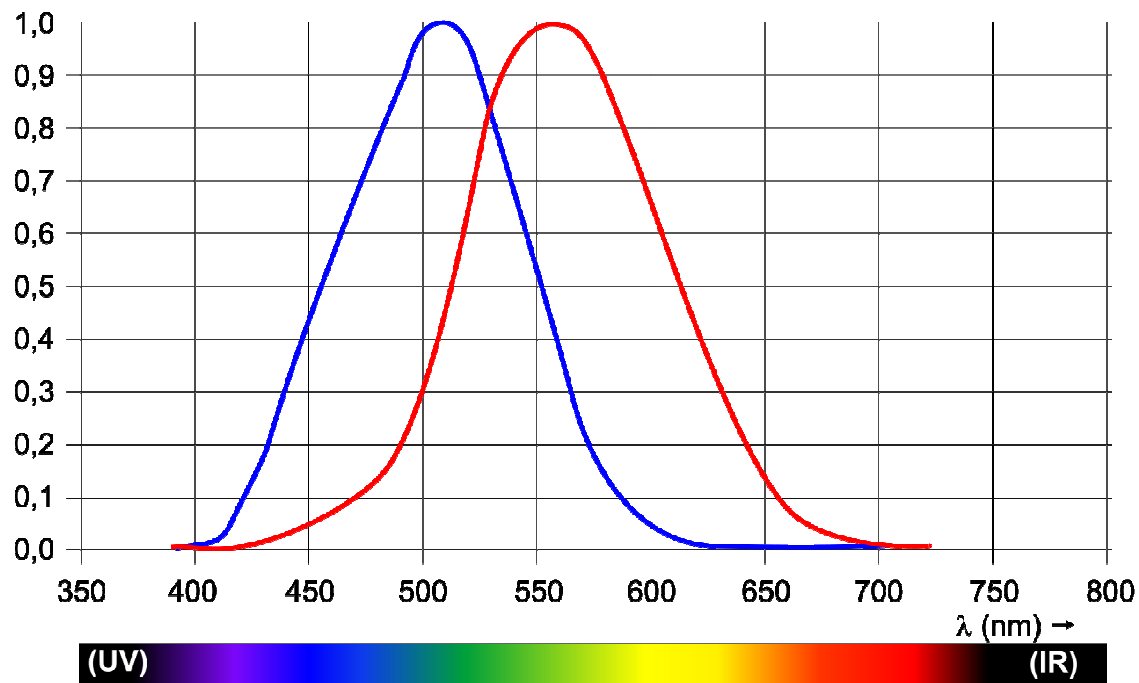
Gevoel van veiligheid & licht: kun je dat ook meten?

Fotopisch, Mesopisch en Scotopisch zicht

Gevoel van veiligheid & licht: kun je dat ook meten?

Fotopisch, Mesopisch en Scotopisch zicht

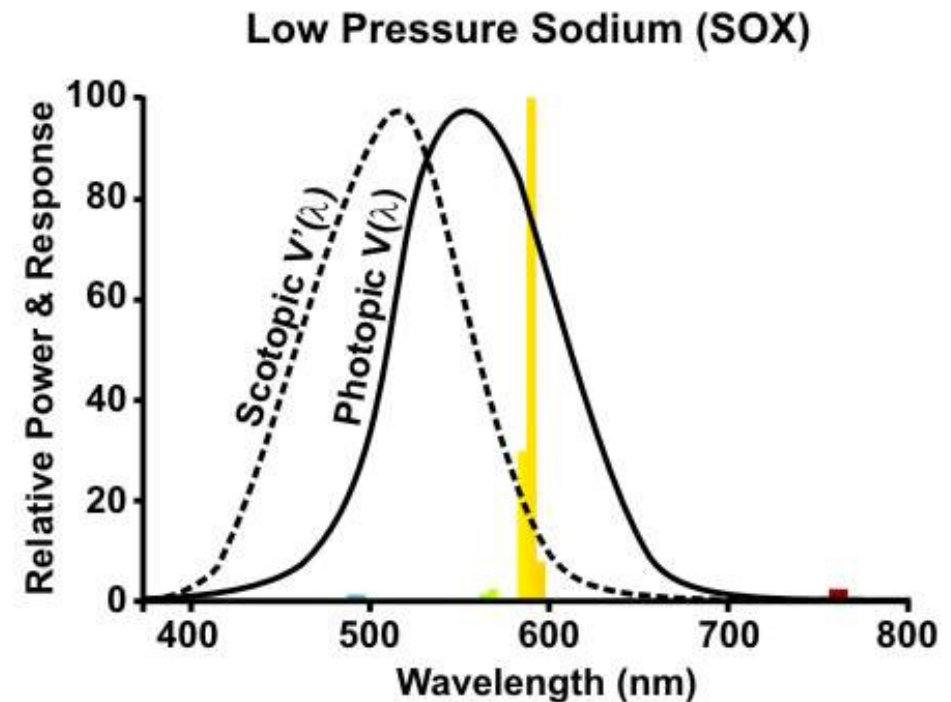
Blauw: Scotopisch zicht

Rood: Fotopisch zicht

Gevoel van veiligheid & licht: kun je dat ook meten?

Fotopisch, Mesopisch en Scotopisch zicht

- Resulteert in grote 'meet'fouten ten opzichte van de waarneming van mensen.

Gevoel van veiligheid & licht: kun je dat ook meten?

Conclusie

- Verlichting is belangrijk voor het gevoel van veiligheid op straat.
- Het gevoel van veiligheid is echter van veel meer afhankelijk dan alleen de verlichting zoals verschillende onderzoeken hebben uitgewezen.
- Een gevoel is niet universeel meetbaar, omdat het om een subjectief gegeven gaat welke afhankelijk is van leeftijd, geslacht, afkomst.
- Het Purkinje-effect geeft grote problemen met de lichtmetingen ten opzichte van de menselijke waarneming.

- Helaas is het gevoel van veiligheid slecht te meten door de complexiteit van het probleem.

Gevoel van veiligheid & licht: kun je dat ook meten?

Bronnen

- L. van Rijswijk, A. Haans, & Y. A. W. de Kort, *Intelligent Street Lighting and Perceptions of Personal Safety*
- T Lester, *Public lighting for safe and attractive pedestrian areas, 2010*
- E. F. Schubert, *Light Emitting Diodes, Second edition*, Cambridge University Press, 2006
- Steve Fotios, *Relative weighting of lighting alongside other environmental features in affecting pedestrian reassurance, 2013*
- Thomas Conniasselle, *Be impression of light and feeling of security in the city - experimenting mesopic vision, 2013*
- NEN-EN 13201
- Alies Hoitsma, *Mag het licht uit?* , Augustus 2009

Dank U!

Antonie van den Heuvel 31-10-2013
antonie.vandenheuvel@dekra.com